

ROMANIA NOUA

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.
Iese în fiecare zi de lucru.

Director: Dr. ONISIFOR GHIBU

Prim-Redactor: Dr. Ion Mateiu.

Abonamente:

Pe un sfert de an:
25 Lei sau 12 Ruble.

Pentru preoți și învățatori: preț jumătate.

PLATA

PENTRU RECLAME
după
INVOLALĂ

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA
Chișinău,
Ulița Gogol No. 39.

DECLARAȚIE.

Imprejurări unice în felul lor în istoria neamului nostru au făcut, ca astăzi să se găsească în capitala Basarabiei o seamă de intelectuali refugiați din toate țările locuite de Români. Nu era cu putință ca vremurile de acum, în cari se așează o nouă temelie vieții popoarelor, să-i lase pe acești fii ai celui mai încercat popor, nepăsători față de viitorul neamului lor. Ideea pe care războiul de acum a pecetluit-o cu atâtea râuri de sânge, că toate noroadele, mari sau mici, trebuie să-și aducă sub ocârmuirea națională pe toți fiii lor, pentru a-i putea face cât mai fericiți, — această idee a trebuit să-i frământă în modul cel mai serios pe acești oameni, cărora suferințele de sute de ani ale poporului nostru asuprit de străini, le erau atât de cunoscute.

Refugiații (bejenarii) din țările românești călcate de dușmani, au găsit și aici în Basarabia, unde trăesc de o vreme, o ramură a românismului gemând sub apăsarea sufletească a străinului. Ceeace ei găsiu aici, i-a făcut să se încredințeze și mai bine de durerosul adevăr istoric, pe care-l știau atât de bine de acasă, că *poporul nostru, lipsit de o unire politică, a fost osândit la vecinică umilire și apăsare, și că dacă nu se va uni cel puțin acum, viitorul lui va fi și mai dureros decât trecutul plin de lacrimi și suspine*. Dorința lor de a-și scăpa țara de naștere de sub stăpânirea străină și de a o vedea alipită la România, aici, supt puterea lucrurilor trăite în Basarabia, a luat o înfățișare și mai hotărâtă: *țara de mâne a Românilor trebuie să cuprindă întreg pământul locuit de ei, dela Iisa și până la Nistru, — și încă și dincolo de acest râu, până unde se întinde graiul românesc*.

Nimeni nu ne poate tăgădui dreptul asupra pământurilor, în cari noi suntem cei mai vechi și cei mai mulți locuitori. Toate acestea sunt, și trebuie să fie ale noastre, dar ele numai așa ne vor putea chezașului o viață mai fericită, dacă vor fi unite. *Numai rătăciții și vânduții nu vor să înțeleagă aceasta și stăruie mai departe ca pământurile noastre străvechi să rămâie și de aici încolo pe mina străinilor*.

Dar noi am văzut vai, ce e străinul, căci supt călcăiul lui am trăit sute de ani, până aproape să ni se stângă răsuflarea. Chiar și în cursul acestui războiu ne-am putut încredința despre binele pe care-l putem aștepta dela el. Ungurii și Nemții, despre cari unii credeau că se vor învoi să ne deo o autonomie în marginile unei Austrie-mari, ne-au luat în vremile din urmă și puținele drepturi naționale pe cari le mai aveam, iar Rușii erau să prăpădească nu numai Basarabia, ci și România, cu anarhia lor nesăbuită și cu lipsa lor de simțământ de patrie și de cinste pentru cuvântul dat. Nu, mântuirea este numai în unirea noastră într-o singură țară.

Conduși de aceste vederi, refugiații români adunați în jurul gazetei „Ardealul”, dându-și mâna cu tinerimea din Basarabia, au socotit că a sosit vremea ca să intre acum în luptă deschisă pentru înfăptuirea unirii politice a tuturor Românilor într-un singur stat. Imprejurarea că vițea armată română astăzi este stăpână peste întreaga Basarabie, ne da oarecum putința unei desfășurări slobode a acestei lupte sfinte și drepte. Noi socotim această armată, în care pe lângă ostași din România, sunt și zeci de mii de Români din Transilvania, Bucovina și Macedonia, ca o armată a întregului neam românesc, menită să lupte nu pentru alipirea la România a țărilor cari se află încă sub stăpâniri străine, ci pentru crearea unei Români noi, a întregului neam. Această Românie nouă va fi făcută de noi toți și va fi a noastră a tuturor. *În marginile ei fiecare țărișoară își va putea avea autonomia sa, atât de trebuitoare pentru îndrumarea și ocrotirea nevoilor locale*. Ea va fi pe atât de bună, pe cât de destoinici vom fi noi în a o așeza pe temelii trainice și pe cât de serioși ne vom ști dovedi în fața Aliților. Fiind toți Români la un loc, și fiind animați de un singur ideal puternic, e dela sine înțeles că această Românie va fi mai bună decât România de până acum, de care atâția Basarabeni se tem, și mai bună decât oricare altă țară românească, înțeleagă aici și Basarabia.

Începând cu ziua de astăzi, în care toți Români trebuie să serbeze amintirea celei dintâi uniri, săvârșite la 1859 între două țări românești, noi, cei mai jos iscăliți, potrivit punctului nostru de plecare, nu ne mai socotim ca până acum: ardeleni, basarabeni, bucovineni ș. a. m. d., și nu ne mai socotim nici numai ca fiii aceluiaș popor, ci ca cetățenii (grajdanii) aceluiaș stat unitar românesc, ca cetățenii ai României nouă a tuturor Românilor, cu aceleași datorii față de fie care parte a ei și cu aceleași drepturi. De astăzi înainte noi vom fi totodată ostași ai acestei Români, pentru făurirea și întărirea căreia vom să luptăm cu orice armă va trebui. Deocândă lupta noastră va fi purtată cu conștiință, la această gazetă, care este continuarea Ardealului, și care de acum înainte va fi condusă de un comitet de redacție alcătuit de Români din toate țările.

Potrivit vederilor noastre, fiecare parte de pământ locuit de neamul nostru este a întregului neam și datorită față de el este deopotrivă de mare. Câtă vreme împrejurările vor face deci ca această gazetă să se tipărească în Basarabia, e firesc ca stările de aici să ne intereseze mai mult și ca potrivit vederilor noastre, să le judecăm nu ca pe niște lucruri de interes local basarabean, ci ca lucruri de interes general românesc. Prin această prismă vom judeca lucrurile din toate provinciile românești, fiind încredințați că numai astfel se va putea întări viața noastră națională.

La lupta noastră se alătură deocândă și un număr de tineri studenți din Basarabia, dar avem credința întemeiată că, nu ajutorul lui Dumnezeu, în curând vom vedea în rândurile noastre pe toți Români basarabeni cu adevărată dragoste de neam, începând dela preoți și învățatori și până la deputați și miniștri. Căci dacă până acum putea să însemneze o primejdie, ca cineva să lupte în Basarabia pentru unirea neamului, de aici încolo, având scutul armatei române, ar fi o trădare (vânzare) dacă Basarabeni nu și-ar înșele datoria lor națională cea mai înaltă. Teama de străini trebuie să piară odată! Destul ne-au asuprit, până au fost ei stăpâni pe soarta noastră, de acum trebuie să ne fim înșine stăpâni și să nu ne mai uităm la ce spun ei. Căci știm bine că nu pentru binele nostru vorbesc, ci pentru al lor.

Lucrând în bunăînțelegere, noi stăruim în jurul acestei gazete nădăjduesc că vor izbuti să ne dea o luptă sistematică în vederea ajungerii neamului serb, fără de care neamul nostru nu mai poate avea nici un viitor; ei cred că vor reuși să-i convingă pe toți Români de neapărata nevoie a unirii întregului neam și să facă și cercurile europene politice să recunoască și să sprijinească punctul lor de vedere.

În această credință ei se adresează prin aceasta tuturor Românilor, — și deocândă mai ales celor din Basarabia, în mijlocul cărora se desfășură propaganda — ca să se străbată de însemnătatea acestor vremuri unice în felul lor și să facă tot ce este omenește cu putință, pentru înfăptuirea scopului celui mare. Ne-care să-și dea seama, că mântuirea noastră este numai într-o Românie nouă, a tuturor Românilor.

Pentru înfăptuirea acestei Români vom lucra, pentru înfăptuirea ei vom trăi, pentru înfăptuirea ei vom muri, dacă va fi nevoie.

Chișinău, 24 Ianuarie 1918.

Din Transilvania: Dr. Onisfor Ghibu, Dr. Ion Mateiu, Axente Erciu, Dr. Sebastian Bornea, Iosif Schiopul, Gheorghe Codrea, Nicolae Oancea, Nicolae Colan, Andrei Ofetea.
Din Bucovina: George Tofan, Dimitrie Logigan, Emanoil Ungur, Dr. Ovidiu Toța. Din Basarabia: Vasile Harea, Vladimir Cazaciu, Ioan Văluță, Alencheș Văleanu. Din România: G. Murgoci, G. Munteanu-Rămnice, Petre V. Haneș, V. Tompeanu. Din Macedonia: Constantin Noe și Epaminonda Balamic. Din Serbia: Dr. Atanasie Popovici.

La Arme!

de Mihail Eminescu.

Auzi!... departe strigă slabii
Și asupriți către noi:
E glasul blândeii Basarabii,
Ajunsă 'n ziua de apoi.
E sora noastră cea mezină
Gemând sub cnutul de Calmuc,
Legată 'n lanțuri e-a ei mână,
De streang tărând o ei o duc.
Murit-a?... poate numai doarme,
Ș'asteaptă moartea dela câni?
La arme,
La arme dar, Români!

Perit-au oare toți vultanii
Și șoimii munților Carpați?
Voi, fii ai vechii Transilvanii,
Sunteți cu totul enervați.
Și suferiți în înjosire,
Dela Brașov pân' la Abrud,
Ca să vă ție în robie
Fino-Tatarul orb și crud.
Și nimeni lanțul n'o să sfarme,
N'aveți voi inimi, n'aveți mâni?
La arme, la arme,
La arme frați Români!

Iar tu iubită Bucovină
Diamant din stema lui Ștefan,
Ajuns-ai roabă și cadână
Pe mâni murdare de Jidani.
Rușinea ta nu are seamă...
Pământul sfânt e pangărit...
Mișel și idiot și famân
Ce ar mai sta la suferit...
De-acuma trâmbiți de alarme!
Nălțați stindardul sfânt în mâni,
La arme!
La arme dar, Români!

Pentru sunteți pe Cris și Mureș?
E moarte, e leșu, e somn?
Au Dragoș nu i din Maramureș,
Au n'a fost la Moldova Domn?
N'a frânt a dușmanilor nouri
N'a frânt pe Leși și pe Tătari?
Au Dragoș, vânător de bouri,
N'o să vâneze și Maghiari?
Rușine pentru cel ce doarme,
Sculați, ca să nu muriți mâni,
La arme!
La arme dar, Români!

Din laur nemuritoare ramuri
O țară pune'n frunte azi,
Și 'n tricolorul mândrii flamuri
Să 'nfășuri pieptul tău viteaz.
Și smulge spada ta din teacă
Și-ți cheamă toți copiii tăi,
Și la război cu danșii pleacă,
Cu fii de șoim, și fii de neam.
In valuri, valuri să se stemă,
Calmuci, Tătari, Musavi, stăpâni.
La arme, la arme,
La arme frați Români!

Cuvântul tinerimii din Basarabia.

Basarabia noastră este țară românească, întocmai ca și celelalte țări de peste Prut celule de frați noștri. De 106 ani ea a fost ruptă dela sânul mamei noastre, Moldova, și dată pe mâna străinilor cari ne-au asuprit și ne-au batjocorit cum au vrut, luându-ne ori ce drept la viața națională și omenească. Noi, sub stăpânirea rusească, n'am avut școală, n'am avut biserică, n'am avut limbă, n'am avut nimic din ce ni trebuie unui popor pentru ca să poată înainta. Pământurile ni-s-au luat de străinii colonizați aici, drepturile avute în vechia Moldova ni au fost răpite rând per rând de veneticii așezați printre noi. Din poporul băstinaș ce am fost am ajuns „cap de bou” în casa și în țara noastră. Așa de bine au știut străinii să ne dezguste de noi înșine și de frații noștri, încât mulți Moldoveni s'au lepădat de neam și au ajuns să-i socotească dușmani pe înșiși frații noștri români. Rușețarea dela 6 Ianu-

rie 1918, când Moldovenii, povățuiți de străini, și-au bătut joc de voluntarii transilvăneni, este o dovadă de starea în care ne-au adus acești străini, tot astfel și purtarea neprietenească a multor Moldoveni față de oastea românească venită să ne scape de peiro. Am ajuns să nu ne mai cunoaștem frații și să ne punem nădejdea în străini!

Noi, studenții români din Basarabia, dându-ne seama de starea dureroasă de lucruri dela noi și voind să lucrăm pentru îndreptarea ei, ne-am hotărât să pornim la luptă împotriva a tot ce a fost și este rău în viața noastră națională. Noi socotim că mântuirea neamului nostru este numai în unirea tuturor fiilor noștri într-o singură țară. Noi dela străini nu mai așteptăm nimic; toată nădejdea ne-o punem în viața la un loc cu toți frații noștri români. Nu ne trebuie Rusia federativă, căci Rusia nu ne-a dat în curs de 100 de ani decât întunecime și sabbie, iar în vremurile de slobozenie de a-

cum nu ne-a dat decât anarhie; noi vrem o Românie a tuturor Românilor.

Suntem fericiți, că pentru ajungerea aceluiaș scop, putem de acum la frații noștri din Transilvania, Bucovina, România, Serbia și Macedonia, adunați în jurul gazetei Românie nouă și putea lucra umăr la umăr pentru așezarea unei țări a noastre a tuturor.

La lupta sfântă pe care o începem noi acum, chemăm pe toți frații noștri basarabeni. Veniți fraților cu toții să facem o țară nouă și mare a tuturor celor de un sânge cu noi! Nicăiri nu ne va fi mai bine ca în acea țară.

Blostemat să fie cel care ne va împiedeca în lupta noastră, decât care nu poate fi alta mai sfântă.

Să știe toți dușmanii neamului nostru, fie ei străini, fie din mijlocul nostru, că noi, tinerimea română din Basarabia, nu ne vom da îndărăt dela nici o piedecă, care va sta în calea îndeplinirii sfintei cauze a unirii tuturor Românilor.

Nu ne vom uita la spusele mincinoase ale acestor răuvoitori pentru neamul nostru, cum că nu suntem democrați și progresiști. Din programul care îl urmăm noi și care va fi adus la cunoștința cetitorilor noștri cât de curând, se va vedea lămurit, dacă suntem reacționari noi, sau sunt acei ce ne dau vina de reacționari.

Studențimea tuturor popoarelor totdeauna a fost avangardă în înaintarea lor. Nu facem deosebire nici noi studenții români din Basarabia. Gândurile ne sunt curate ca și sufletele noastre tinere, pline de iubire de neam și de dorințele cele mai bune pentru aduce ferice.

SĂ NE AJUTE DUMNEZUL DUPĂ CUVÂNTUL NOȘTRU CEL BUN.

Comitetul central al
studenților români
din Basarabia.

Nu vărsați lacrimi pe mormintele eroilor, ci mai curând slăviți-i în cântece, așa ca faima numelui lor să rămână un ecou prin legenda veacurilor.

Regina Maria

Să nu uităm că și noi suntem Români. Sărmanii! Ei nu știu că România însemnează: stră-nuț de-al cel gazetei mare și lung, din țara din lume, și din țara Le e războiul român. Ei nu știu că sunt dintr-o țară aceeași viață?

Dar, moldovan ce însemnează însemnează locuitor al însemnează și Ovreia, moldovei, și Neamțul, și Bulgarul, această țară războiul din

Nu frații de neam, voi nu sunteți de neam moldovenesc, ci de neam românesc. Voi numai trăiți în Moldova.

pe an.

ROMANIA

Multă lume se teme de România. Se tem mai ales Moldovenii povățuți de străini și de răuvoitori. Ei vorbesc pe socoteala României fel de fel de lucruri neadevărate și păgubitoare interesele înțelegului neam. Aceste neadevăruri trebuie spulberate, pentru că ele ne fac un mare rău nouă tuturor Românilor. Nu se poate zice că în România n'au fost și nu sunt și astăzi destule neajunsuri, dar trebuie să înțelegem, că acestea sunt o urmare firească a stărilor triste din trecut și ele se spală din zi în zi de pe trupul țării. Chiar acum în cursul războiului, cu toate nenorocirile îndurate, o mulțime de lucruri s'au îndreptat: țărănilor li s'a dat *pământ și voie*, politicienismul nenorocit a mai scăzut și curentul democratic și-a deschis o cale netedă. Toate aceste înceturi frumoase, făcute în România de până acum, se vor desăvârși în România nouă de mâine, în care fiecare fiu al neamului va lucra din toate puterile lui. România viitoare va fi cu mult mai bună decât acum și nici un om cu judecată nu mai poate avea vre-un motiv de a se teme de ea.

Dușmanii, voind să ne desguste de România, ne amintesc într'una numai *părțile ei rele*, ascunzând pe cele bune. Știu ei bine, de ce o fac aceasta. Așa le cere interesul. Dar interesul nostru sfânt cere, ca să arătăm și părțile bune, pentru că războiul să le vadă și să le poată judeca.

Trebuie să știm că România a fost de zeci de ani singura pază a neamului nostru. În vreme ce în Transilvania, Bucovina, Macedonia și Serbia neamul nostru era călcat de dușmani, în România frații noștri înfloareau în cultură și în bună stare. Dacă n'ar fi fost România, neamul nostru n'ar fi putut ajunge astăzi la zilele pe care le vedem. Cine să fi lucrat pentru liberarea Transilvaniei și Bucovinei; cine să fi mântuit Basarabia de moarte? Fără România, Basarabia ar fi fost astăzi nimic de bolșevici și de toți dușmanii de moarte ai neamului nostru; fără România chestiunea tuturor Românilor nu s'ar fi putut pune și neamul nostru ar fi fost osândit la peire. Asta trebuie să o înțeleagă fiecare Moldovan, pe care așa de ușor îl înșală orice străin.

România are o oaste, a cărei vitejie o cunoaște astăzi lumea întreagă. A început și Basarabia să-și facă o oștire a ei, dar s'a văzut degrabă ce plătește ea. Ea n'a putut să păzească țara, și a trebuit să vie România să puie rânduiala și pace.

România are o cultură

a ei. Fără cărțile, fără oamenii și fără ajutorul României, Basarabia n'ar fi astăzi în frumoasa stare de înflorire în care o vedem. Când și-ar fi putut face Basarabia școlile ei, presa ei, literatură ei, tipografia ei, dacă n'ar fi fost România, dela care totul se poate lua de-a gata? România a făcut în Basarabia pe tărâm cultural într'o jumătate de an mai mult decât Rusia într'o sută de ani. Dar, se înțelege, că despre asta străinii nu vor să spuie nici o vorbă Moldovanului...

România are o mândrie națională a sa, care este un izvor de viață fericită pentru viitor. Români își iubesc țara, limba și neamul — ceea ce la Ruși e ceva necunoscut.

Cu oastea ei, cu cultura ei și cu înalta ei conștiință națională, România e menită să aibă un viitor strălucit. Când ea va strânge în hotarele ei pe toți fiii neamului nostru, ea se va înșirui cu mândrie alături de marile ei surori latine: Franța și Italia. Și în privința acestui viitor suflul nostru simte că nu mai poate fi nici o îndoială. Vorbele profetice ale poetului Unirii se vor împlini:

*E scrisă în ceruri Sfânta Unire!
E scrisă în inimă cu foc cerească!
O! Românie! Ia ta mărire
Lucează brațul dumnezeesc!*

Dorul Basarabeianului.

*Dorul meu de laș cânta
Dealurile-ur răsuna!
De a murec pân' în vale.
Și m'as duce toate de jale!
Și i-aș zice Codrului:
Să și lepede frunza lui,
Grâul să nu 'ncolțescă,
Nici copacul să rodească.
Via să nu deie vin,
Numai să scap de străin!*

*Dorul de mi ași asculta
Aș pleca din țara mea!
As pleca în lumea mare,
Cu nevoia de — a spinare!
Și m'as duce tot mereu,
Pân. la frațiorul meu!
El cu mine-i tot un sânge
Poate dorul mi l'ar stânge
Căci ori unde-și poposi
Tot în neam m'as opoși!*

*La Moldova m'as opri,
La Munteni m'as odihni,
Oltenia e ca frumoasă
M'ar primi și ea în casă;
Dar aș merge și'n Ardeal
Hăt încolo peste deal,
Să-mi vad fratele d'fară.
Cum vorbește n'a lui țară
Tot ca mine înjugat
De străinul blestemat!*

*Și le-aș spune fraților
Că purtăm acelaș dor!
Că destui suntem pe lume
De un sânge și d'un nume!
Că e timp să ne unim
Neamul să-l reîntregim!
Că nu-i bine să robească
Via noastră Românească!*

*S'ași veni 'n popoi cu ei
Pân la mine la Orhei!*

D. Moruzi.

*De-ai călca din piatră în piatră
Din străin nu-i face lăță,
De-ai călca din urmă 'n urmă,
Din străin nu-i face mumă.*

Cântec popular.

Basarabia neatârnată

Sfatul Țării în ședința sa dela 22 Ianuarie a primit cu toate voturile declarația prin care Republica Moldovenească se rupe cu totul de Rusia și se declară neatârnată.

Proclamarea oficială a acestui mare act istoric se va face azi în 24 Ianuarie, ziua simbolică a Unirii.

Cu inima plină de bucurie strigăm: trăiască Basarabia neatârnată, prevestitoarea Unirii poporului românesc.

24 IANUARIE.

Zjua de 24 Ianuarie înfățișează astăzi o însemnătate cum n'a avut-o niciodată în curs de aproape 60 de ani.

Căci dacă la 1859, stăruințele oamenilor luminați ai Munteniei și Moldovei au dus la împreunarea binecuvântată a acestor două țări, acum amintirea acestei sărbători, tocmai aici la Chișinău unde flutura strălucitor drapelul oștirii României, ne face în mod firesc să ne gândim la cea mai mare faptă ce ne mai așteaptă: unirea tuturor țărilor locuite de Români.

Unirea dela 1859 ca și aceea pe care suntem datorii s'o facem cât mai curând, ne trece prin suflul toată viața de suferință și de luptă a neamului nostru. Numai din cunoașterea acestui trecut, înțelegem mai adânc, nevoia și însemnătatea cea mare a unirii tuturor Românilor.

Gândul ne sboară de parte către anul 106, pe când se urzea neamul nostru în cuprinsul Transilvaniei, din încuscirea Romanilor cu Dacii.

Năvălirile de 1000 de ani ale semințiilor sălbatice cari veniau din Răsărit, n'au putut nimici pe strămoșii noștri adăpostiți în văgăunile munților. Iar când zările s'au luminat ei s'au coborât în văi și în câmpii, întemeind sate sub cămăruirea jizilor.

Dela o vreme numărul sporise și hotarele vechi nu-i mai cuprindeau. Astfel după anul 1400 o parte a Munților a pornit din Ardeal spre miază-zi și răsarit, descălând cele două țări, Muntenia și Moldova. Acum începea viața de Stat cu Domni, dătorii de legi și apărătorii de țară. Prin vrednicia lor s'a dus vestea în toată lumea, de țaria neamului nostru, și dacă el nu s'ar fi împotrivit cu atâta îndărăjire aici în Răsărit, multe țări dela asfințit s'ar fi prăpădit.

Dar din nenorocire, Muntenia și Moldova au ajuns de pela 1700 pe mâna unor Domni străini de neam grecesc, numiți Fanarioți.

Alături de ei au venit pe capul nostru ca niște lacuste flămânde și Țarii Rusiei. Ani de zile se deau cu oștile lor în Moldova și Muntenia, prădându-le fără milă, bătându cu nagaicele până la sânge pe sârmanii noștri țărani. Niciodată nu s'au ridicat blesteme mai mari spre cer, decât în aceste vremuri de aspirare rusească. Aceasta era recunoștința Rusiei, pentru oamenii învâțați pe cari îi primise dela Moldova, ca s'o deștepte din întunerecul cel mare în care zăcea.

Și până în zilele noastre Rusia ne-a dușmănit și umbla pe ascuns ori pe față, să ne desbina și să ne robească.

Așa au fost mâncate de rele țărșoarele române.

Români se încredințaseră că numai umindu-și puterile, vor putea scăpa de peire. Astfel după multe greutăți, ei au izbutit să unească Muntenia și Moldova într'o singură țară numindu-o România. Aceasta faptă mare s'a întâmplat la 24 Ianuarie 1859.

Unirea a și dat degrabă două izbâzi mari: În 1877 România și-a dobândit neatârnată prin războiul purtat cu Turcii, iar în 1881 s'a înălțat la rangul de Regat.

De-atunci a mers mereu înainte. S'a văzut în războiul de acum cu câtă vitejie a luptat oștirea ei, biruind astăzi de frații lor de peste Milcov, de aceea a luptat pentru unirea lor într'o singură țară. Aceasta unire a Moldovei și Munteniei s'a și făcut la 1859, și Alexandru a cântat-o în poezia "Hora Unirii", emuscată acum și în Chișinău. La 1877 s'a scris frumoasa stihurie despre vitejia Moldovenilor în războiul cu Turcii.

Nici un poet n'a scris așa de mult și dulce ca el. Poeziile lui sunt ca o primăvară înflorită, care îți umple inima de fericire. De aceea el este socotit ca cel mai mare poet moldovan.

Intre altele el a scris și cele mai bune piese de teatru cari se joacă mereu de 50 de ani, fără a-și pierde farmecul, căci pretutindeni iese la iveală dragostea lui de țară și de neam. Una din cele mai vestite piese este *Fântâna Blanduziei*. Iată cuprinsul ei:

La luptă deci pentru înfăptuirea ei slăvită!

Basarabiei!

La statuia lui Alexandru I.

*Pe soclul statuii tiranului țar
Te strânge la piepturi Rusia.
Tu, blândă fecioară, o rogi în zadar*

*Nu simte viclenia mândriei
Cu care-ți plezi fruntea în jugul hain,*

*Nu vede în ochi-ți mânia;
In brațul ce cade nu vede-al tău chin:*

E vitregă mamă Rusia!

*Nu plânge, fecioară cu păr despletit!
E moartă de-acuma Rusia;
Auzi ce de freamăt e spre Răsărit?*

*Sunt frați ce sărămăț urgia
Barbarelor hoarde de corbi
Prădători.*

*N-ai teamă! Le știi vitejia!
Să cate spre soare-ai tăi ochi
zâmbitori!*

Te strânge la piept România!

S.-Lt. Virgil Tompean
Chișinău, 24/I, 1918.

Teatru românesc în Chișinău

În zilele de 24 și 25 Ianuarie în Chișinău au loc două reprezentații românești, date de o trupă de artiști dela Teatrul Național din Iași. Sunt două zile mari acestea în istoria culturii Basarabiei. Frații noștri moldoveni se vor putea încredința mai bine cu acest prilej că Românii nu sunt un popor de răs, cum îi batjocureau Rușii, ci un popor de cultură. Acum zece zile dovedea aceasta a dat-o armata română disciplinată, care a adus liniște și pace în Basarabia, azi dovedea o dată Teatrul Național.

Din partea noastră urăm reprezentanților *Thaliei române* bun venit în capitala Basarabiei, în care se plămădește o viață nouă.

În seara de 24 se va reprezenta piesa *Fântâna Blanduziei*, de Vasile Alexandru, iar la 25 piesa *Răzvan și Vidra*, de marele scriitor născut în Basarabia: Bogdan P. Hasdeu.

În cele următoare arătam cuprinsul celor două piese, pentru că ele s'au poartă fi cât mai ușor înțelese.

Pentru Basarabia este un lucru de mare cinste, că la cel dintâi prilej când se joacă teatru românesc în Chișinău, începutul se face cu un scriitor basarabeian.

Fântâna Blanduziei.

Autorul piesei este Alexandru, născut în Moldova. A învățat în Moldova și în Franța, apoi cutrecerat satele și munții Moldovei, ascultând cântecele și dorurile țărănilor pe cari le-a strâns cu mare bucurie, căci în ele sălășuia dorul și nevoile poporului. Vedea și el că Moldovenii nu vor ajunge la trai bun, dacă vor trăi despărțiți de frații lor de peste Milcov, de aceea a luptat pentru unirea lor într'o singură țară. Aceasta unire a Moldovei și Munteniei s'a și făcut la 1859, și Alexandru a cântat-o în poezia "Hora Unirii", emuscată acum și în Chișinău. La 1877 s'a scris frumoasa stihurie despre vitejia Moldovenilor în războiul cu Turcii.

Nici un poet n'a scris așa de mult și dulce ca el. Poeziile lui sunt ca o primăvară înflorită, care îți umple inima de fericire. De aceea el este socotit ca cel mai mare poet moldovan.

Intre altele el a scris și cele mai bune piese de teatru cari se joacă mereu de 50 de ani, fără a-și pierde farmecul, căci pretutindeni iese la iveală dragostea lui de țară și de neam. Una din cele mai vestite piese este *Fântâna Blanduziei*. Iată cuprinsul ei:

Poetul roman Horațiu care a trăit înainte de nașterea lui Hristos, s'atula de viața obosită a Romei, pleacă la țară, în vecinătatea orașului Tibur, unde scrie minunata sa *Artă poetică*, care însă se pierde în iarba de pe lângă Fântâna Blanduziei, unde poetul petrece des.

Tot aici, în apropiere, trăește și steaua Romei, cântăreața Neera, care e dornică de nemurire și ar vrea ca Horațiu s'o cânte în poezie. Dar Horațiu nu se învoiește, zicând că inima lui bătrână nu se mai poate încălzi. Adevărul însă este acela, că el iubește pe o roabă, cu numele Getta, foarte frumoasă, de neam de prinț din Dacia, cumpărată de Scaur după război. Scaur este îndrăgostit de Neera și vrea s'o câștige.

Getta e îndrăgita de selavul Galus, copistul lui Horațiu și ea deasemenea-l iubește. Venind pe aici Horațiu și văzând pe frumoasa roabă o iubește și el. Neera însă îi tulbură visurile.

Intr'asta sosește Meena dela Roma și cu pretorul Postumus. Neera îi invită la ea la masă, unde o s'au poartă rade de Scaur, care e îndrăgît lulea.

La s'arșitul actului I apare, tot la Fântâna, dupăce Horațiu cu prietenii pleacă, Scaur, însoțit de parasitii săi, și aruncă bani de aur în fântână, ca să-i placă Neerei.

Actul II se petrece în palatul lui Scaur.

La început ni se înfățișează sclavii bătăți din ordinul stăpânului lor de Hebro, care speră să fie liberat cu prilejul mesii. Ce-o dă Scaur Neerei. Aceasta anume a promis Neerei, că va libera pe

cel dintâi sclav, ce-i va ieși azi în casa lui în cale.

Hebro are ceartă aprinsă cu Getta, pe care vrea s'o iea de soție și care află dela Galus de promisiunea lui Scaur făcută Neerei.

Getta destăinuiește lucrul sclavilor bătăți și-i face pe aceștia să bată pe Hebro și să-l înnebună, ca să-i iasă el cel dintâi înaintea Neerei, când o sosi...

Scaur se pregătește să-și primească oaspeții. Ce-i doi paraziți, ca să-i complacă, îi spun de Horațiu, că acesta nu-și face singur poeziile și ca să-l facă de rușine, ar fi bine să-i propună la masă să improvizeze.

Așa se și întâmplă. Sosește Neera. Sclavii îi ies înainte. Scaur îi liberează. Ieuepe pe urmă masa, și Scaur acuză pe Horațiu, că el nu e poet, că poeziile lui le scrie un sclav al său. Dacă nu-i așa să dovedească, făcând acum câteva versuri în onoarea Neerei.

Horațiu este indignat; n'are inspirație, dar văzând pe Getta, se inspiră și cântă. Scaur rămâne rușinat, și conform promisiunii, trebuie să-i lase lui Horațiu lucrul pe care aceștia vreau să-l iea din casa lui. Horațiu cere pe Getta.

Actul III se petrece la Horațiu. În biblioteca lui, Getta și Galus vorbese de bunul lor stăpân și de manuscrisul pierdut al *Artei poetice*. Getta îi se pare, că la văzut în iarba, la Fântâna Blanduziei. Dau să plece, când intră pretorul Postum. Acesta face propuneri de amor Gettei, dar Galus își bate joc de el până-l scoate din sărite și pleacă cu Getta să caute manuscrisul. Afară Getta se întâlnește cu Scaur, care a aflat, că el a făcut pe sclavi să bată pe Hebro și ea le-a spus să-i iasă Neerei înainte, ca să s'a fie liberi. Ca s'o pedepsească, vrea s'o rescumere dela Horațiu, care sosește cu Neera. Vine în urmă și Postum și între el și Scaur se începe lăicirea Gettei.

În timpul acesta biata Getta, de rușine vr'a să se omoare, dar Horațiu o scapă.

Neera rămânând cu Getta, înțelege din vorbele ei, că ea pe Horațiu nu-l iubește. Horațiu chiar intră și nebăgând de seamă pe Neera, care stă ascunsă, îi face Gettei declarații de dragoste. Aceasta-l refuză ușor și se roagă să-i de-a voie să iasă. Horațiu rămâne un moment singur, pe urmă apare Neera și-și bate joc de amorul lui, arătându-i pe geam, cum gelava lui se îmbrățișează cu Galus.

Horațiu supărat, vrea să-i ucidă, dar când aceștia îi aduc manuscrisul pierdut al *Artei poetice*, ura lui se domolește și îi liberează, căci vedea din nou posibilă scaparea lui Ovidiu, dacă August va putea ceta *Arta sa poetică*.

RĂZVAN și VIDRA

Dramă în 5 cântări de B. Petriceicu Hașdeu.

Bogdan Petriceicu Hașdeu a ieșit dintr'o veche familie moldovenească din finutul *Hotinului*. Ca și bunicul și tatăl său, Alexandru și Tadeu Hașdeu, s'a îndelungit cu scrisul și a fost în România, unde s'a așezat și a trăit, unul dintre cei mai de seamă muncitori pentru cultura națională românească. Istoric, om de știință, poet, scriitor de drame istorice a răspândit lumină și știință pe întreg întinsul pământului românesc, fiind mai puțin cunoscut poate chiar în țara lui de origine, unde îl aduce acum artiștii Teatrului nostru național.

Duhul lui Hașdeu — el însuș a murit înainte cu 10 ani — se coboară în mijlocul Moldovenilor în cea mai însemnată zi din istoria României — unirea dela 1859 — pentru a le spune tuturor Moldovenilor săi iubiți că mai este de făcut o mure și mai mare, unirea între toți frații de acelaș sânge.

Drama *Răzvan și Vidra* se petrece pe vremea lui Aron Vodă al Moldovei, pe când Basarabia nu era încă deslășită de țara-mamă, Cuprinsul dramei, care este scrisă în versuri, este următorul:

Actul I.

Răzvan, un țigan desrobît, care a învățat pe urmă și carti, este din nou aruncat în robie, deoarece găsind punga cu aur a boierului sărgit *Sbierea* acesta îl învinuiește că i-a furat un galben și fiindcă își bătuse joc de stăpânire, *Răzvan* este dus de slujitorii de la vătăfie.

Actul II.

Răzvan a știut să scape din robie și s'a făcut căpitan de haiduci, care lua dela cei bogăți pentru a da celor săraci. Suntem într'o pădure, în codrul Orheiului din Basarabia, unde într'o zi vine boierul *Văscan Ganea* și-l îndeamnă s'o fure pe frumoasa *Vidra*, nepoata voinicului Motoc, pe care unchiul ei vrea s'o trimită la mânăstire ca averea ei să-i rămâie lui. Haiducii o aduc pe Vidra, dar îl mai aduce și pe boierul *Sbierea* care îl face pe *Răzvan* din nou rob. Boierul când îl vede pe *Răzvan* se sperie, dar haiducul se răbună frumos — îi dă drumul boierului. Fapta aceasta

o înduioșează pe frumoasa *Vidra* care se aprinde de dragoste pentru *Răzvan*.

Actul III.

Răzvan a ajuns căpitan în oștirea leșească și, alături de iubita lui *Vidra*, a făcut cele mai mari vitejii în lupta cu Muscalii. O iscoadă muscălească caută să-l îndemne să treacă la Ruși, căci țarul îl va face hatman. Tot așa îl îndeamnă și *Vidra*. *Răzvan* nu știe ce să facă.

Actul IV.

Răzvan a ajuns polcovnic leșesc. El muncește greu dorul de țara lui iubită. Hatmanul leșesc caută să-l ție lângă el și vrea să-l dea fata ca soție. *Răzvan* mărturisește însă că este Țigan și că *Vidra* nu-i este soră, și soție. Din Moldova, dea Aron-Vodă, vine un sol care îl chiamă acasă, la luptă pentru apărarea țării sale. *Răzvan*, îndemnat și de *Vidra* pleacă muncit de dorul de-a ajunge el *Domn*.

Actul V.

Răzvan a ajuns hatman moldovenesc și apără cetatea Sucevii împotriva Leșilor și Turcilor. Aron-Vodă încheie însă pace cu dușmanii. *Răzvan* se hotărăște atunci să se facă el *domn*. Căpitanii săi îl prind pe Aron-Vodă și norodul îl primește pe *Răzvan* ca Vodă. Credețioșii lui Aron-Vodă deschid însă porțile cetății și vin Leșii în ajutorul lui Aron Vodă. În luptă *Răzvan* este ranit și moare...

Darul unei Regine

Regina Maria a României, care e o adevărată mamă pentru fiii țării, a trimis soldaților de pe front și de prin spitale un frumos dar de Anul nou Maria Sa-l-a trimis adică un calendar atât de frumos și de bogat, cum rar se găsește chiar și în vremurile cele bune. Soldații au primit cu multă bucurie acest dar menit să le aline durerile și să le întărească inimile.

Într'un număr viitor, vom vorbi mai pe larg în gazeta noastră despre acest Calendar, dar și până atunci ne simțim datorii de a mulțumi și din parte-ne Maiestății Sale Reginei, pentru părinteasca purtare de grijă față de ostașii neamului, cari cu sângele lor au scris cea mai frumoasă pagină în istoria noastră națională.

O anecdotă despre Cuza-Vodă — În seara lui domnie, Cuza Vodă a fost omul care se interesa de toate, ca să vadă ce e rău și ce e bine. Intre altele nu vedea cu ochi buni pe ofițerii nemți, ce serveau în armata română și avea despre aceștia părerea, că-s mai proști de cât Românii. Ca s'o dovedească acestuia Ministrului său de război, îl lăsa odată la plimbare și întâlnind doi locotenenți, unul român și celălalt neamț, îi opri și adresându-se neamțului îi zise:

— În ce regiment servești, căpitane?

— Să trăiți Alteță, sunt locotenent, nu căpitan.

— Cuza Vodă nu răspunde, ci se futoare spre locotenentul român, puindu-i aciaș întrebare. Acesta, mai deștept, răspunde:

— În regimentul, în care ați binevoit a mă avansa căpitan, Alteță!

Cuza Vodă rămâne mulțumit că avu un prilej atât de bun, ca să-i dovedească ministrului său de război deșteptăciunea Românului.

Cetiți și răspândiți printre toți Românii gazeta

România Mare,

foaia voluntarilor români din Austro-Ungaria.

Gazeta iese odată pe săptămână la Kiev și costă 4 ruble pe an. Redacția și administrația: Kiev; Corpus Rumanschl Dobrovolcev.

Chișinău, Cupeciscaia 19. Iese odată pe lună sub conducerea unui Comitet.

Abonamentul 3 ruble pe an.

Joi 25 Ianuarie, la 4 ceasuri

VA AVEA LOC O

SEZATOARE LITERARE

în Sala Teatrului (Blagorodnaia Sobrania)

Se vor recita poezii, iar dl. M. SADOVEANU va ceta din scrierile marelui scriitor moldovan Ioan Creangă.

Intrarea Liberă.

SERBAREA ZILEI DE 24 IANUARIE 1918. în Chişinău.

- 1. La orele 11⁰⁰ trupele aşezate în careu în grădina Arhiepiscopescă vor primi pe Comandantul Diviziei 11-a.
2. Dela orele 11⁰⁰-12⁰⁰ va avea loc un Te-Deum în catedrala Arhiepiscopescă (Sobor) oficiat de Înalt Prea Sfinţitul Arhiepiscop al Chişinăului, Anastasie.
3. Dela orele 12⁰⁰-12³⁰ Domnul General Comandant al Diviziei va trece trupele în revistă.
4. Dela orele 12³⁰-13 trupele vor defila în faţa Domnului General Comandant al Diviziei şi al tuturor notabilităţilor oraşului.
5. De la orele 13⁰⁰-13³⁰ va avea loc o Recepţie în localul Casino (Bulevardul Alexandru cel Bun), la care vor lua parte persoanele ce au primit o invitaţie specială.
6. După amiază, dela orele 15-17, va avea loc un FESTIVAL organizat de Românii din toate provinciile aflaţi în Chişinău, la Teatrul Casino, unde muzica Brigadei 21 Infanterie va cânta diferite cântece.
7. Dela orele 16-18 muzica Brigadei 22 Infanterie va cânta în piaţa din faţa Arhiepiscopiei.
8. Seara dela orele 20-23 va avea loc o Reprezentaţie teatrală dată de artiştii Teatrului Naţional din Iaşi. Se va reprezenta piesa „Fântâna Blanduziei” de Vasile Alexandri.

ORDINEA

în care vor defila trupele este următoarea

- a) Ofiţerii fără trupă.
b) Ambele muzici militare.
c) Batalionul de gardă.
d) Un Batalion din Rgt. 43/59 Inf. cu drapel.
e) 2 Companii din Rgt. 42 Inf. cu drapel.
f) 1 Companie din Rgt. 41/71 Inf. cu drapel.
g) Una Companie din Rgt. 57/58 Inf. cu drapel.
h) Un detaşament din batalionul 11 Pionieri cu drapel.
i) 2 baterii de artilerie grea de 77 mm. cu drapel.
j) Una baterie de 53 mm.
l) 2 Escadroane de cavalerie cu mitraliere şi drapele.

Răvaş de pe malul Nistrului.

Multă sănătate, maică, Şi noroc la toţi ai mei, Asta-i gândul meu, când mână loa hârtie şi condei...

Şi să ştii, măicuţă dragă, Că murgul meu acum La Bender pe lângă Nistru Bate colbul depe drum.

Azi e zi de paze aicea, Dar fu cruntă vijelie: Zile n'regi bătură tanuri Şi mitralii cu ărgie.

Leşurile zac movile Şi gândesc eu, om sărman, Că-s de zece ori mai multe, Decât zile-s într'un an.

Nu te pună însă sfântul Să gândeşti, că-s morţi de-ai noştri, Sânt muscali, de cei ce pradd, Dupăcum şi tu-i cunoşti.

Dar acestea, maică dragă, Sânt poveşti despre război, Alle-s însă gândurile Ce ne bat acum pe noi.

Ne gândim, că pretutindeni Intre Nistru şi n're Prut Sânt tot fraţi de-ai noştri, maică, Şi-i pământ ce l-am avut.

Stând eu oamenii de vorbă Ca la noi, în Fălcieni, Ei vorbesc aciaş limbă Şi-şi zac mândru Moldoveni.

Înfeleg a noastre glume Şi domind de dor şi jale Fetele frumoase scapă Câte o lacrimă la vule.

Şi gândesc eu maică dragă, Cât de bine-ar fi, să fie Dela Tisa pân' la Nistru Tot o mândră Românie!

Un soldat.

Ce simt Moldovenii cei buni.

Soldatul Teodor Jiregi din Cojuşna, care a scris frumoasele cuvinte tipărite în numărul din urmă al Ardealului, într-o întâmplare a eastei româneşti, care a venit să scape de pe Basarabia, ne trimite aceste rânduri pline de o minunată dragoste de neam. Le tipărim aici ca să poată vedea fiecare Moldovan ce poate cuprinde o inimă curată de frate, care se află între fraţii de un sânge cu el.

La 17 Ianuarie a fost în sala Zemstvei gubernale o serată care pe mulţi ani va rămânea întipărită în inima patriotă, căci a avut norocirea să fie la o adunare în care s'au adunat Români din patru ighiuri. Seara aceasta a fost o adevărată hrană a sufletului. În afară de Români şi Române din Basarabia, au fost adunaţi mulţi Ardeleani, Bucovineni, Munteni, Olteni şi Dobrogeni. Pieptul nu-mi putu să nu suspine de bucurie, şi lacrimile umilintii mă umpleau, văzând dragostea fraţilor români, când se cunosc că-s toţi de-o mamă. Fericele vă sunt mamele cari v-au născut, fii ai luminii, căci nu este în inimele voastre vrajba întunecului; fericit este prin voi neamul românesc, că măcar în vremile cele mai de pe urmă adună pe fiii săi împrejurul mesei sale, bucurându-se de ei şi văzându-i străngând stâlpi de fapte bune.

Dar şi tu, Moldovan din Basarabia, luminează-te! Ia pildă dela fraţii tăi; te deşteaptă, te ridică din morţi şi te va lumina Hristos. Căci, ce este mai frumos şi mai plăcut, fără numai a lăcu fraţii împreună?

Teodor Jiregi.

Comisiunea Interaliată de aprovizionare din Basarabia

Comisiunea Interaliată va primi în fie-care Marţi, Joi şi Sâmbătă dela orele 11 până la orele 2 după amiază, toate ofertele de vânzare în ceea ce priveşte proviziile alimentare pentru populaţie şi pentru vite.

Orice ofertă trebuie să fie făcută în scris, în limba franceză sau română, arătând câtimele oferite, gara sau depozitul unde pot fi predate, statorindu-se şi preţul în care să se cuprindă costul împachetării şi transportului la gară sau la depozitul respectiv.

Fiecare ofertă va fi însoţită de o probă exactă a mărfurilor vândute.

Toate ofertele prezentate Comisiunii până în zilele de 6-19 Ianuarie a. c. trebuiesc reînuite, fiind însoţite şi de probele respective.

Restul informaţiunilor pot fi date la sediul Comisiunii, Casa Pronin—uliţa Sadovaia, Chişinău.

ȘTIRI

ROMANIA NOUA. — Gazeta noastră este continuarea gazetei Ardealul care a început să iasă în Chişinău la 1 Octombrie 1917. România nouă este condusă de un comitet de redacţie alcătuit din Români din toate ţările. Din comitet fac parte: Dr. Onisifor Ghibu, Dr. Ioan Mateiu (din Transilvania) Vasile Harea, Vladimir Cazaciu (din Basarabia), George Tofan (din Bucovina), G. Munteanu-Râmnic (din România), Constantin Rog (din Macedonia) şi Dr. Atanasie Popovici (din Serbia).

— Regina Maria a României, nu este numai o adevărată mamă a răniţilor, ci şi o femeie foarte învăţată, care a scris cărţi frumoase, între altele despre ţară şi locuitorii ei. Mai ales vorbeşte cu dragoste despre ţărani şi necazurile lor. Cărţile acestea s'au tălmăcit în toate limbile şi pretutindeni ele au fost primite în cuvinte de laudă. Francezii au mers şi mai departe, alegând pe Crăiasa României părtaşă a Academiei de arte din Paris, în care ajung numai cei mai învăţaţi oameni. Crăiasa a mulţumit Francezilor pentru această cinste, zicând, că ea se răfrânge asupra poporului românesc, care a îndurat cele mai grele suferinţe cu atâtă vitejie.

Iată ce Crăiasă stă în fruntea României! Ea n'are numai inimă iubitoare, ci şi ştiinţă mare, preţuită de cele mai luminate ţări ale lumii.

— Societatea culturală „Făclia”. Comitetul organizator al societăţii „Făclia” din Chişinău a hotărât împreună cu „Centrul Studenţilor basarabeni” ca, în scopul sporirii puterilor pentru propaganda naţională în ţară, să se unească cu Societatea Culturală şi să lucreze împreună, după un program bine chibzuit. Societatea astfel unită se va numi „Făclia”. Să fie într'un ceas bun!

— Scriitorul Sadoveanu în Chişinău. — Cu trupa de artiştii dela Teatrul Naţional din Iaşi, care va juca în seara de 24 şi 25 Ianuarie în Chişinău, a venit şi dl Mihail Sadoveanu, directorul Teatrului. Dl Sadoveanu este unul dintre cei mai mari scriitori ai neamului nostru.

Cetirea scrierilor domniei sale credem că va face o deosebită plăcere şi publicului moldovan din Basarabia, al cărei ouşpe este astăzi.

Moldovenii şi Unirea. — Abia s'a implinit o săptămână dela intrarea ostilor româneşti în capitala Basarabiei, şi gazetele moldoveneşti încep să puie întrebarea unirii cu România.

Gazeta naţională „Cuvântul Moldovenesc” are în numărul său dela 21 Ianuarie la loc de frunte un articol intitulat „Să fim cu România?” care începe aşa: „Acum când s'a dovedit că Rusia de altă dată nu mai înţinează, că ea e risipită, mulţi îşi pun întrebarea, oare n'ar fi mai bine să ne unim cu România, căci ea ne-a dat liniştea şi cu ajutorul ei vom putea face rănduială, pe când cu Rusia Republica noastră Moldovenească că pe ci n'a rămas desgolită şi desbracată de toate bogăţiile şi frumuseţele ei? Alţii adaugă că noi Moldovenii din Basarabia suntem fraţi cu Românii, şi neamul românesc trebuie cândva să se unească, să se întregască ca să se alcătuiască o ţară, care va cuprinde toate părţile pământurilor locuite de Români. „Apoi spune că cei mai luminaţi Moldoveni, cred că e bună această unire deoarece România a dat ţăranilor aproape tot pământul ţării precum şi toate drepturile. Astfel şi ţăranii din Basarabia vor dobândi tot pământul, având să fie chezaşlăuită autonomia deplină a ţării de către Anglia, Franţa şi America. Asupra acestei întrebări mari gândurile gazetei s'a mai scutit spre a lămurii bine pe ţăranii moldoveni, după în rătăcire de rău-voitori şi de apostoli mincinoşi.

— Regina Maria a României, nu este numai o adevărată mamă a răniţilor, ci şi o femeie foarte învăţată, care a scris cărţi frumoase, între altele despre ţară şi locuitorii ei. Mai ales vorbeşte cu dragoste despre ţărani şi necazurile lor. Cărţile acestea s'au tălmăcit în toate limbile şi pretutindeni ele au fost primite în cuvinte de laudă. Francezii au mers şi mai departe, alegând pe Crăiasa României părtaşă a Academiei de arte din Paris, în care ajung numai cei mai învăţaţi oameni. Crăiasa a mulţumit Francezilor pentru această cinste, zicând, că ea se răfrânge asupra poporului românesc, care a îndurat cele mai grele suferinţe cu atâtă vitejie.

Iată ce Crăiasă stă în fruntea României! Ea n'are numai inimă iubitoare, ci şi ştiinţă mare, preţuită de cele mai luminate ţări ale lumii.

— Societatea culturală „Făclia”. Comitetul organizator al societăţii „Făclia” din Chişinău a hotărât împreună cu „Centrul Studenţilor basarabeni” ca, în scopul sporirii puterilor pentru propaganda naţională în ţară, să se unească cu Societatea Culturală şi să lucreze împreună, după un program bine chibzuit. Societatea astfel unită se va numi „Făclia”. Să fie într'un ceas bun!

— Scriitorul Sadoveanu în Chişinău. — Cu trupa de artiştii dela Teatrul Naţional din Iaşi, care va juca în seara de 24 şi 25 Ianuarie în Chişinău, a venit şi dl Mihail Sadoveanu, directorul Teatrului. Dl Sadoveanu este unul dintre cei mai mari scriitori ai neamului nostru.

Cetirea scrierilor domniei sale credem că va face o deosebită plăcere şi publicului moldovan din Basarabia, al cărei ouşpe este astăzi.

— Societatea culturală „Făclia”. Comitetul organizator al societăţii „Făclia” din Chişinău a hotărât împreună cu „Centrul Studenţilor basarabeni” ca, în scopul sporirii puterilor pentru propaganda naţională în ţară, să se unească cu Societatea Culturală şi să lucreze împreună, după un program bine chibzuit. Societatea astfel unită se va numi „Făclia”. Să fie într'un ceas bun!

— Scriitorul Sadoveanu în Chişinău. — Cu trupa de artiştii dela Teatrul Naţional din Iaşi, care va juca în seara de 24 şi 25 Ianuarie în Chişinău, a venit şi dl Mihail Sadoveanu, directorul Teatrului. Dl Sadoveanu este unul dintre cei mai mari scriitori ai neamului nostru.

Cetirea scrierilor domniei sale credem că va face o deosebită plăcere şi publicului moldovan din Basarabia, al cărei ouşpe este astăzi.

Cetirea scrierilor domniei sale credem că va face o deosebită plăcere şi publicului moldovan din Basarabia, al cărei ouşpe este astăzi.

neorânduială şi în România. În loc ea să se lupte cu duşmanii, cari primejdiau Rusia, ei au lepădat frontul năvălind prin satele Moldovei, unde jăfuiău pe bieţii ţărani. Ostirea română a fost silită să se apere de tâlhăriile tovarăşilor, luându-le armele, iar pe cei mai gălăgioşi arestându-i.

— Bolşevicii şi Moldovenii din Sevastopol. — Citim în „Cuvântul Moldovenesc”: „În Sevastopol bolşevicii ruşi au arestat comitetul soldaţilor moldoveni şi comitetul ucrainean. Un marinar moldovan trimis de Statul ţării ca să aducă pe Moldoveni în Basarabia, abia a scâpat de zile. Încă o dovadă că bolşevicii sunt duşmanii noştri, iar nu prietenii, cum credeau şi mai cred unii Moldoveni proşti.”

Lupta între bolşevicii şi Români. — După un an şi jumătate de tovarăşie, care a adus României cele mai mari neorociri, Rusia încaltesc îsi da acum arama pe faţă. Trupele ei de pe frontul românesc, atinse de boala bolşevismului, năvălesc asupra ostirii României cu gândul de-a o răpune şi apoi a se face stăpâni pe ţară. Astfel s'au dat lupte sângeroase la Galaţi şi lângă Paşcani în cari Românii au fost nevoiţi să arate bolşevicilor, că nu sunt acasă la ei, ci pe pământul unui popor de oameni cu rănduială, care ştie să pedepsească pe cei ce umblă să-şi bată joc de el.

Ucraina neatarnată. — Încă de câteva luni, Ucraina, care numără peste 30 milioane de locuitori, se frământă cu gândul să se deslăsească de Rusia şi să se facă o ţară cu totală neatarnată. Acum aflăm că Rusia, adevă Statul ţării, a îndeplinit acest lucru şi Ucraina e ruptă cu totul de Rusia. Ca ţară neatarnată a luat parte şi la desbaterile păcii dela Brest-Litovsk şi să spună, că ar fi pe cale să se scutalească şi pacea cu Germania. Dacă şi Ucraina s'a deslipit de Rusia, cine mai poate opri Basarabia să facă şi ea acelaşi lucru, când şi orbul vede, că Rusia nu-i harulică să se apere pe sine, necum să mai ocrotească şi pe alţii?

— Ungurii şi Ardealul. — Gazetele franceze tipăresc o telegramă, care ce-i drept e cam veche, dar ne arată foarte limpede gândurile Ungurilor faţă de noi Români din Ardeal.

— lată ce se spune în telegrama aceea: „După veşti venite din Rusia, guvernul Germaniei şi-ari fi dat seama, că Austro-Ungaria nu poate să mai trăiască în felul ei de până acum, fără să fie o pricină statornică de încurcări pentru întovărăşirea ei de la Berlin. Germania la îndură dech schimbarea monarhiei hasburgice într-o grupare de cinci State autonome, legate printr-o unire personală sub căma împărăţiei hasburgice. Aceste State vor fi: 1) Austria (ţările de limbă germană). 2) Ungaria (fără de Croaţia). 3) Boemia. 4) Un stat sud-slav, alcătuit din Croaţia, Dalmaţia şi Bosnia-Herţegovina. 5) Un Stat polon alcătuit din Galiciia şi din întregul sau o parte a fostului Mare-Ducat de Varşovia.

— Guvernul din Budapesta ar fi răspins propunerea, de-a să da autonomie Ardealului, din pricina pornirilor, care împing pe locuitorii ei de a se alipi la România.”

— Duşman ne-a fost o mie de ani guvernul din Budapesta, şi aşa îl vedem şi astăzi. Nici măcar autonomie nu vrea să ne dea, după atâtea jertfe de sânge aduse de Români pentru patria lor măşteră. Se teme, că prin autonomie ne vom alipi la România.

— Da, e adevărat, dar nu ne vom alipi la România de ieri, ci vom făuri România Nouă, care, prinzând tot neamul nostru, va şti să biruiască şi să trăiască cu cinste.

— Răscălele din Austria. — De când Ruşii au lepădat frontul şi doresc să incheie pace cu orice preţ, popoarele din Austria încep şi ele să se mişte şi să ceară sfârşirea războiului cu îndreptăţirea neamurilor asuprite. Mai ales muncitorimea se ridică cu înverşunare împotriva guvernelor, cari nici acum nu văd prăpăstia spre care împing ţara. În Viena, Pragă, Graz, Budapesta şi alte oraşe mari muncitorii s'au pus în grevă şi ţin adunări zgometoase, cerând în gura mare pace şi drepturi.

— Lumea necăjită se bucură, alăturându-se şi ea la aceste mişcări, cari încep să se întindă şi să cuprindă ţara întreagă. Toţi văd că de acum înainte împărăţia Hasburgilor nu mai are putere să lupte şi prin urmare dacă nu face degrabă pace, ea va fi zdrobită.

— Czernin, ministrul Austro-Ungariei şi ţările duşmane. — Contele Czernin a ţinut o mare cuvântare în legătură cu încheierea păcii, spunând între altele următoarele cu privire la Italia, România, Serbia şi Muntenegru: „Nu vreau să dau nici o răspărire duşmanilor noştri, cari vreau să ducă războiul până la biruinţă. Nu vreau să le dau lesniri, de care monarhia ar suferi în chip

— Czernin, ministrul Austro-Ungariei şi ţările duşmane. — Contele Czernin a ţinut o mare cuvântare în legătură cu încheierea păcii, spunând între altele următoarele cu privire la Italia, România, Serbia şi Muntenegru: „Nu vreau să dau nici o răspărire duşmanilor noştri, cari vreau să ducă războiul până la biruinţă. Nu vreau să le dau lesniri, de care monarhia ar suferi în chip

statornic şi care ar da duşmanilor noştri foloase mari de-a putea lunge războiul fără pierderi. Iar ce priveşte anume popoarele din Austro-Ungaria, zice că aici nu pot să se amestece Statele Europei, de oarece soarta neamurilor mici are să fie hotărâtă numai de parlamentele din Viena şi Budapesta, cari sunt cele mai democratice din toată lumea.

— Dacă ar fi cum spune contele Czernin, pentru ce sutele de mii de prizonieri ai acestor popoare mici, aflaţi în Rusia, au pus mâna pe arme şi pleacă înverşunată împotriva patriei lor? La această întrebare să dea răspuns domnul conte. Până atunci toate vorbele sale rămân amăgiri copilăreşti, pe cari Europa nu le poate băga în seamă.

Tulburările din Germania. — Ori cât de mare ar fi fost disciplina în Germania, totuş au izbucnit şi acolo tulburări serioase, puse la cale de peste o sută de mii de muncitori, după cum mărturisesc înşişi Germanii. Pricina e în suferinţa şi lipsurile mari pe cari trebuie să le îndure poporul german în urma războiului necontenit. Muncitorii cer curmarea bătăliei, dar Kaiserul nu se învoieşte. Astfel ne mulţumirea creşte mereu, negumirile puse la cale împotriva muncitorilor îi vor înverşuna pe aceştia şi mai mult de-a lupta pentru răsturnarea conducătorilor şi aducerea în fruntea ţării a unor oameni cu gânduri curate de pace dreaptă.

— Anglia şi România. — Pentru ca să se vadă cât de mult este preţuită România de către Aliaţi cari n'au încetat o clipă să ne dea tot ajutorul — afară de bolşevicii Ruşi din vremea ţării şi a revoluţiei — şi să ne încredinţeze, că nici în viitor n'o vor parăşi ei vor stăruii să se implicească drepturile pentru cari a pornit la războiu, tipărim şi noi telegrama d. Lloyd George ministrul preşedinte al Angliei trimisă guvernului României. „Daţi-mi voie, în numele guvernului M. S. Britanice, de-a împărtăşi simpatia mea adăncă poporului român şi guvernului său, care în aceste clipe grele îi călăuzeşte soarta, înconjuraţi de greutăţi fără pereche şi despărţiţi prin piedeci de netrecut de prietenii cari sunt aşa de vii doritori să vă dea un ajutor puternic. Numai cu cel mai rar curajug puteţi face faţă greutăţilor tot mai mari ale stării dumneavoastră. Împotrivirea neimblănzită a ostirii române în timpul verii trecute ne-a umplut de bucurie. Fii încredinţaţi că nu vom uita nici o măsură care se va putea lua spre a vă ajuta.

— Sînt încredinţat că se apropie ziua, în care despotismul militar prusian va fi răsturnat şi în care popoarele Europei vor fi libere de-a controla soarta lor, după cum o cere dreptatea.

— Când va sosi această zi, statornicia şi ţaria guvernului român vor primi deplina lor răspărire.”

— Astfel de cuvinte mari ne umple inima de mândrie şi ne dau nădejde şi luptăm cu încredere până când idealul nostru se va îndeplini. Căci adevărul va trebui să biruiască, ori câte greutăţi ar trebui să răstoarne din calea lui sfântă.

— Bolşevicii la Odesa. — Frumosul oraş de pe malul Mării Negre a ajuns câmp de luptă sângeroasă între bolşevicii şi Ucrainenii. Cei dintâi au pus mâna pe staţie, poştă şi telegraf şi bombardează oraşul cu tunurile de pe Mare. Ucrainenii se împotrivesc cu îndârjire spre a ajunge stăpâni pe oraşul, care se află în cuprinsul ţării lor.

In urma acestor lupte au fost ucşi de bombe peste două mii de oameni, mai ales copii de şcoală. Se vede că bolşevicii sunt mulţi şi au arme destule. Unde ar fi fost norocul să fie aşa de viteji pe front împotriva Germanilor?

— Moartea unui scriitor Basarabean. — Doctorul V. Crăsoescu, care sub numele de Basarabeanu a fost un bine cunoscut scriitor român, de naştere din Basarabia, a murit într-o comună din valea Pravei (România). A publicat câteva povestiri frumoase zugrăvind, cu multă măiestrie, viaţa pescarilor Români de pe Dunăre. Moare într-o vârstă înaintată, care l-a şi împiedecat să părăsiască ţara cucerită de duşmani.

— O biruinţă a Italianilor. — Telegrama mai nouă sosită din Roma vestescă că ostile italiene au luat dela Austro-Germani două înălţimi întărite, pricinuindu-le şi pierderi însemnate. Într-o singură zi Italianii au făcut 2500 prizonieri, luând şi 6 tunuri, 101 mitraliere şi câteva mii de paşti.

Posta redacţiei

D-lui Izidor Şuten: De aici vi se trimite gazeta regulat. D-lui Ion Dunca: Cărţiocele pe care le ceri nu le avem. Bani i-am trecut la abonament, dar să mai trimeţi o rabla pentruca gazeta să-ţi meargă trei luni. — Ion Preda, Bolgrad: ce să facem cu banii trimişi pentru Statul Ţării, care nu se ştie când va apărea? Dl D. Crassau: Gazeta-ţi merge.

CÂNTECEŞI CORURI MOLDOVENEŞTI

Aducem la cunoştinţa învăţătorilor moldoveni, că D-l Nicolae Oancea a dat la iveală mai multe cântece (tetra) cu cântece moldoveneşti pentru toate clasele şcolare săteşti. Şi anume:

- 1. Cântece de şcoală, pentru clasa I, într-o voce ruble 2—, clasa II. „ „ „ 2-30, clasa III. în două voci „ 2-50, clasa IV. „ „ „ 2-80.
2. Cântece pentru tinerime: Caietul 1-ii în trei voci ruble 3— Caietul 2-lea în trei voci ruble 3—
3. Liturgia în două voci, pen-copiii de şcoală — ruble 2.80
4. Coruri bărbăteşti în patru voci şi coruri amestecate (doamne şi domni) în patru şi şase voci. Buc în din acestea costă rublo 1—
Cei ce doresc să aibă aceste note, sunt poştii a trimite preţul lor împreună cu 50 copeci pentru portorecomandat pe adresa: Chişinău, Leovseia 57, Nicolae Oancea profesor de muzică la Seminar.
Dacă învăţătorii doresc să cunoască şi numele cântecelor din fiecare caiet, Domnul Oancea le trimite la cerere şi o astfel de însemnare.

Pian bun sau pianină

se caută. Adresa la ziar.

1 sau 2 camere

mobilate, cu serviciu, încălzit şi luminat, se caută urgent.

Biblioteca naţională

în editura gazetei noastre a început să se publice BIBLIOTECA NAŢIONALĂ din care a eşit

No. 1. Sărbătoarea Basarabiei Deschiderea celui dintâi Sfat al Ţării la Chişinău, în ziua de 21 Noembrie 1917. Are 136 pagini, preţul 1 Rublă.

No. 2. DEŞTEPTAREA MOLDOVENILOR DE PEŞTE NISTRU Adunarea naţională ținută la 17 Decembrie 1917 în oraşul Tiraspol. Dare de seamă de Dr. O. GHIBU. Are 80 pagini, preţul 60 copeici.

Doritorii de-a cumpăra aceste broşuri să se adreseze către Redacţia noastră.

LIBRĂRIA NAŢIONALĂ

CHIŞINAU, ULIŢA GOGOL No. 39.

Se află de vânzare tot felul de cărţi româneşti tipărite cu litere latine, precum: Gramatici, Cărţi de citire, Istorii, Geografii, Aritmetici, Povestiri, Poezii, Romane, ş. a.

TIPOGRAFIA SOCIETĂŢII CULTURALE A ROMÂNILOR DIN BASARABIA CHIŞINAU, BULEVARDUL ALEXANDRU CEL BUN Tipăreşte orice fel de lucrări: Cărţi, Reviste, Gazete, Anunţuri, Cărţi de vizită, ş. a. PREȚURI POTRIVITE